

Liverpool Care Pathway - danske erfaringer

I Danmark har man på Aalborg Sygehus; Hæmatologisk Afdeling, Vejle Sygehus; Medicinsk Afdeling og Roskilde Sygehus; Afsnit for Lindrende Behandling (ALB) under Onkologisk/ Hæmatologisk Afdeling i forskelligt omfang arbejdet med den engelske retningslinje the Liverpool Care Pathway for the Dying Patient, LCP.

'Projekt lindrende indsats' – Aalborg Sygehus

I foråret 2007 påbegyndtes 'projekt lindrende indsats' ved Hæmatologisk Afdeling på Aalborg Sygehus. Projektet der er et samarbejde mellem Hæmatologisk Afdeling, Hæmatologisk Forskningsenhed og Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje er gennemført over en periode på 2½ år. Projektleder og forsker på projektet var Karen Marie Dalgaard, ph.d. cand.scient.soc.

Der er opstillet to formål for projektet:

1. at udvikle kvaliteten af den lindrende indsats i Hæmatologisk Afdeling på Aalborg Sygehus og
2. at skabe viden og præcedens i forhold til at implementere og udvikle kvaliteten i den lindrende indsats på hospitalsafdelinger.

LCP oversættelse og inspiration

Georg Thorsell, overlæge på Hæmatologisk Afdeling har i forbindelse med projektet og som en del af sin uddannelse til specialist i Palliativ medicin (NSCPM) oversat Liverpool Care Pathway dokumentet til dansk. Thorsell har tilpasset dokumentet til den hæmatologiske sengeafdeling, hvorfor ikke alle målsætninger for den originale engelske version er medtaget. Den danske oversættelse er døbt 'Palliationsmappen – De sidste døgn' og dette dokument er blevet godkendt som klinisk vejledning af afdelingsledelsen og er implementeret i sengeafdelingen i april 2008.

Evalueringsrapporten for projektet, og øvrige publikationer og afrapporteringer omkring projektet kan downloades via følgende link.

<http://www.aalborgsygehus.rm.dk/Afdelinger/Medicinsk+Center/Afdelinger/Haematologisk+Afdeling/For+fagfolk/Forskning/Projekt+lindrende+indsats.htm>

Afsnit for Lindrende Behandling – Roskilde

På Onkologisk/ hæmatologisk Afdeling på Roskilde Sygehus blev Afsnit for Lindrende Behandling (ALB) opstartet i september 2004 med det formål at få et afskærmet sengeafsnit med rolige og trygge rammer for døende patienter og patienter med behov for palliativ pleje, samt deres pårørende. Ideen opstod da sengeafsnittet på Onkologisk/ hæmatologisk Afdeling skulle udvides. ALB er således placeret i allerede eksisterende rammer.

LCP som klinisk retningslinje

Svend S. Ottesen, der er overlæge på ALB og specialist i palliativ medicin (NSCPM) har udarbejdet en oversættelse af den engelske Liverpool Care Pathway; 'Liverpool Care Pathway, Roskilde'.

Fra december 2008 og frem til juni 2009 har der på ALB kørt et pilotprojekt med det formål at undersøge muligheden for at implementere LCP'en i afsnittet og at vurdere resultatet heraf. Konklusionen på projektet er, at der er sket en optimering af behandlingen og plejen for patienterne og de pårørende ved etableringen af ALB og implementeringen af den danske LCP. Den danske oversættelse udgør nu den kliniske retningslinje, der anvendes i den palliative pleje og behandling på ALB. Det er planen at erfaringerne med den palliative indsats fra ALB skal introduceres og implementeres til Hæmatologisk og Onkologisk Afdeling på Roskilde Sygehus i foråret 2010.

For at få yderligere information om baggrund for etablering af ALB henvises til følgende link: http://www.skaccd.org/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=97

For information om pilotprojektet og implementering af LCP retningslinjerne på ALB kan henvises til følgende link: <http://www.palliativmedicin.dk/Forskernet/2009/Svend%20%20S%20Ottesen.pdf>

Projekt palliation på sygehuset – Vejle Sygehus

Pilotprojektet på Vejle Sygehus Medicinsk afdeling 'Palliation på sygehuset' havde opstart i foråret 2009. Projektets primære formål var at skabe en generisk model for optimering af indsatsen overfor alvorligt syge og døende i en hospitalsafdeling. Medicinsk Afdeling 120, Vejle Sygehus fungerede som projektafdeling, og projektets sekundære formål var at forbedre indsatsen overfor alvorligt syge og døende i afdeling 120. Bag projektet står Lene Jørgensen, projektleder og Tove Vejlggaard, projektansvarlig fra Palliativ Team i Vejle.

Pilotprojekt og nye tiltag

I forbindelse med pilotprojektet har man indført brugen af spørgeskemaet EORTC-QLQ-C15 der er udviklet til symptomscreening af cancerpatienter. Resultaterne fra

screenings skemaet EORTC QLQ-C15 indføres på Vejle Sygehus i en elektronisk patientjournal og der planlægges et pleje og behandlingsforløb ud fra resultaterne. Hvis det vurderes, at patienten er terminal er der med inspiration fra Liverpool Care Pathway for the Dying Patient udarbejdet retningslinjer for behandlingen og plejen.

For sammenfattende rapport se: www.forskningsinitiativet.dk/wm308344

Endvidere findes en artikel i Kristeligt Dagblad omhandlende pilotprojektet på Vejle Sygehus:

<http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/336256:--Laeger-og-sygeplejersker-laerer-at-lindre-og-troeste>

Tryghedskassen

Af årsrapporten fra 2007 fra Palliativt Team Vejle fremgår det at *Tryghedskassen* er udviklet på baggrund af The Liverpool Care Pathway for the Dying.

Tryghedskassen er udarbejdet i forbindelse med etablering af Palliativt Team på Vejle Sygehus i 2005. Tryghedskassen er tænkt til brug i hjemmet, til symptomlindring hos patienter der ønsker at dø hjemme. I forhold til symptomlindring arbejdes der ud fra samme fem symptomområder, som også med LCP'en er identificeret som typiske ved nært forestående død (smerter, uro/ angst, sekretproblemer, kvalme/ opkast, agitation/ delir).

Kassen indeholder foruden medicin og utensilier informationsmateriale og ordinations ark. Ordinations arket skal udfyldelse af den pågældende læge og hjemmesygeplejersken har ansvaret for at administrere lægens ordinationer.

I første omgang var kassen tiltænkt det palliative teams patienter og blev fremstillet på sygehusapoteket, Vejle Sygehus, men nu er det muligt for praktiserende læger over hele landet at ordinere 'kassen' til deres patienter og den fremstilles nu på Glostrup apotek.

Information om Tryghedskassen kan findes via:

<http://www.sygehuslillebaelt.dk/wm262303>

[Om LCP - Liverpool Care Pathway.](#)

Af Karen M. Kjeldsen, Palliativt Videncenter 2010